Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан географічного факультету
_____Мирослав ЗАЯЧУК
"31" серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Пасивної педагогічної практики
обов'язкова

Освітньо-професійна програма Географія
Спеціальність 014.07 – Середня освіта (Географія)
Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти перший, бакалаврський
Географічний факультет
Мова навчання українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Пасивної педагогічної практики»** складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 6 від 31 травня 2021 року)

Розробники: *Ковбінька Галина Дмитрівна, к. геогр. н., асистент*

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Ковбінька Галина Дмитрівна, к. геогр. н., асистент

Погоджено з гарантом ОП _____ **Галиною КОВБІНЬКОЮ**

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії *протокол* № 1 від "31"серпня 2026року

Завідувач кафедри _____ **Дарія ХОЛЯВЧУК**

Схвалено методичною радою інституту / факультету
протокол № 1 від "31 "серпня 2026року

Голова методичної ради
географічного факультету _____ **Наталя АНДРУСЯК**

Мета навчальної дисципліни

Педагогічна практика є складовою частиною загальної методичної підготовки студентів до роботи в ЗОСШ і покликана формувати якості вчителя географії, озброїти майбутніх педагогів навичками та вміннями, необхідними для практичної діяльності в навчальних закладах, навчити самостійно і творчо застосовувати знання, набуті в університеті.

Педагогічна практика - важливий етап професійної підготовки студентів географічного факультету. Вона тісно пов'язана з навчальним процесом, оскільки дає можливість студентам використати здобуті теоретичні знання під час самостійного проведення навчальних занять з учнями, а також усвідомити відповідальність і багатогранність роботи вчителя, тобто те, чого не можна навчитися в аудиторіях університету. Студенти починають працювати в умовах учительського та учнівського колективу і привносять у цей колектив нові ідеї з університетського середовища. Перебуваючи на практиці, вони здійснюють зв'язок між кафедрами факультету та школами, сприяють обміну досвідом між вчителями та викладачами університету.

Метою **пасивної педагогічної практики** студентів 3-го курсу є оволодіння навиками педагогічної діяльності, набути знання, вміння і навички самостійної практичної діяльності в ділянці навчання географії та організаційно-виховної роботи серед шкільної молоді різних вікових груп.

Завдання педагогічної практики.

- оволодіти сучасними формами організації та методами навчання у середніх навчальних закладах;
- ознайомитись із системою роботи вчителя-предметника, класного керівника, набути умінь, навиків педагогічної діяльності;
- прищепити потребу систематичного поновлення знань і самоосвіти, як необхідної умови професійного зростання. Таким чином педагогічна практика створює умови для оволодіння уміннями та навичками комплексного підходу до навчально-виховної роботи в школі.

Базами педагогічних практик є загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї.

Пререквізити: Вступ до спеціальності, Психологія: загальна, вікова, педагогічна, Технології дистанційного навчання та он-лайн сервіси в професійній діяльності вчителя ЗЗСО, Педагогіка та майстерність управління освітнім процесом, Методика соціально-виховної роботи в сучасній школі.

Результати навчання.

У результаті проходження педагогічної практики студент повинен оволодіти такими загальними, фаховими та програмними компетенціями

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність застосовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності

ЗК 7. Розуміння особистого внеску в створення безпечного освітнього середовища

ЗК 8. Здатність до толерантності, поваги різноманіття, уміння працювати в умовах інклюзії

ЗК 9. Здатність застосовувати інноваційні підходи у професійній діяльності

ЗК 10. Здатність до рефлексії й усвідомлення дій педагога

Спеціальні / Фахові компетентності (СК / ФК)

СК1. Здатність реалізовувати принципи розвитку дитини й індивідуалізації освітньої траєкторії

СК2. Здатність організовувати навчання з позицій діяльнісного підходу

СК4. Здатність реалізовувати зміст професійно-орієнтованих технологій навчання

СК5. Здатність застосовувати здоров'язбережні та безпечні технології в освітньому процесі

СК6. Здатність інтерпретувати, аналізувати та критично оцінювати професійні рішення

СК7. Здатність інтегрувати педагогічні знання у взаємодії з учнями та вчителем

СК8. Здатність створювати безпечне й комфортне середовище

СК10. Здатність будувати й реалізовувати освітні маршрути з урахуванням принципів безпеки й ефективності

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати структури освітніх галузей та нормативні документи

ПРН 5. Здатність здійснювати планування освітнього процесу

ПРН 6. Здатність аналізувати навчальний матеріал та методи його викладання

ПРН 8. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології

ПРН 12. Здатність оцінювати якість освіти, ефективність методів навчання

ПРН 13. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище

ПРН 17–18. Здатність до професійної рефлексії, аналізу власних спостережень та результатів навчання

У результаті проходження педагогічної практики студент повинен освоїти навики майбутньої професійної діяльності вчителя географії, навчитися розкривати освітні та виховні цілі шкільної географії, а отже

знати:

-оформляти плани-конспекти уроків;

-робити аналіз уроків;

-оформляти сценарій виховного заходу;

-складати характеристику окремим учням та класним колективам.

Вміти:

-проводити фрагменти уроків практичних робіт;

-готувати наочність до уроків;

-проводити виховні заходи з класом;

-вести індивідуальну роботу з окремими учнями;

-оформляти матеріали практик.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Пасивна педагогічна практика є початковим етапом професійної підготовки здобувачів спеціальності «Середня освіта» та спрямована на формування первинних умінь аналізувати освітній процес, діяльність учителя й особливості функціонування закладу освіти. Практика має спостережний характер і проводиться без виконання студентом власної навчальної діяльності з учнями**.**

1. Ознайомчо-аналітичний етап

1. Ознайомлення зі структурою та організацією роботи закладу загальної середньої освіти.
2. Вивчення:

✔ нормативної бази функціонування школи;
✔ розкладу уроків;
✔ планів роботи класного керівника, методичних об’єднань;
✔ внутрішньошкільної документації (щоденники, журнали, плани уроків).

3. Аналіз освітнього середовища: матеріально-технічної бази, мультимедійного забезпечення, умов безпеки та здоров’язбереження.

2. Спостереження за діяльністю вчителя

1. Відвідування уроків у базовому та суміжних класах.
2. Аналітичне спостереження за:

✔ структурою уроку;
✔ методами і прийомами навчання;
✔ видами навчальної діяльності учнів;
✔ використанням підручників, роздаткових та цифрових ресурсів;
✔ формами оцінювання;
✔ індивідуальним і диференційованим підходом.

3. Визначення способів управління увагою класу, дисципліною та навчальною взаємодією.

3. Аналіз педагогічної взаємодії

1. Оцінювання стилю спілкування педагога з учнями.
2. Вивчення особливостей міжособистісних стосунків у класі.
3. Аналіз інклюзивних підходів, толерантності та дотримання принципів педагогічної етики.
4. Спостереження за формами співпраці вчителя з батьками та іншими учасниками освітнього процесу (за наявності).

4. Аналіз виховної роботи

1. Відвідування заходів виховного спрямування (за планом школи).
2. Вивчення виховної системи класного колективу.
3. Спостереження за методами мотивації та підтримки учнів.
4. Аналіз заходів щодо формування цінностей, громадянської активності, культури поведінки.

5. Оцінювання якості освітнього процесу

1. Виявлення сильних і слабких сторін уроків та виховних заходів.

2. Аналіз відповідності побаченого уроку:
- ✔ освітнім стандартам;
- ✔ віковим та психологічним особливостям учнів;
- ✔ принципам безпеки.

3. Оцінка ефективності застосованих педагогом методів і засобів навчання.

6. Рефлексивно-узагальнювальний етап

1. Підготовка письмових аналітичних матеріалів:
- ✔ щоденника спостережень;
- ✔ аналітичних звітів про відвідані уроки;
- ✔ узагальнюючих висновків щодо якості проведення уроків.

2. Саморефлексія студента:

усвідомлення власних професійних схильностей;

визначення напрямів подальшого професійного розвитку.

3. Підготовка та подання **підсумкового звіту**.

Наказом Ректора здійснюється скерування студентів на бази практики і призначення керівників практики від кафедри для кожного практиканта. На місцях практики призначаються керівники практики від організацій (установ) – баз практики.

Студенти особисто несуть цілковиту відповідальність за неявку на практику. Студенти, які не з'явились на практику з поважних причин, проходять її в інші терміни, в іншому випадку – можуть бути відраховані з університету за невиконання навчального плану.

Керівник практики від кафедри супроводжує студентів до бази практики і скеровує їх керівникові практики від організації.

Перед початком практики студенти обов'язково проходять інструктажі з охорони праці, техніки безпеки і протипожежної безпеки (інструктаж проводить керівник практики)

Форми і методи контролю. Звітна документація. Підведення підсумків практики.

Поточний та підсумковий контроль за виконанням студентами окремих розділів і всієї програми практики здійснюють керівники-методисти від факультету та керівники від кафедри педагогіки. Після закінчення практики у тижневий термін кожен студент повинен подати керівникові-методисту для захисту пакет звітної документації із заліковою поміткою вчителя географії та директора школи, де студент проходив практику, який включає:

1) копії планів-конспектів **двох** уроків;

2) аналіз частини уроку-практики свого колеги (або самоаналіз якщо студент проходив практику за індивідуальним планом);

3) заліковий лист проходження педагогічної практики;

4) щоденник педагогічної практики з характеристикою школи з підписом вчителя географії і/або директора школи, завіреним печаткою школи. Після завершення практики відбувається захист в присутності комісії. Підсумкова оцінка за практику враховується нарівно з іншими оцінками, які характеризують успішність студента. Результати складання заліків з

практики заносяться в екзаменаційну відомість, проставляються в заліковій книжці та в журналі обліку успішності.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за шкалою ECS та національною шкалою

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	5 (відмінно) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Розповідь студента логічна, послідовна; мова правильна і виразна. Виражена самостійність та творчість мислення при наведені прикладів з практики. Відсутні пропуски і наявний повний комплект документів. Подано звіт, оформлений згідно діючих норм та правил. Студент здатен попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
80-89	B	4 (добре) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання з предметів використовуються вільно. Наявні неістотні упущення у відповіді. Студент самостійно виправляє помилки й неточності з певною допомогою викладача. В достатній кількості представлені документи практики. Студент був присутній на усіх етапах практики. Самостійно використовує теорію у своїй діяльності. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
70-79	C	4 (добре) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання використовуються вільно. Наявні неістотні упущення у відповіді. Студент самостійно виправляє помилки й неточності з певною допомогою викладача. В достатній кількості представлені документи практики. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
60-69	D	3 (задовільно) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання посередні. У відповіді наявна значна кількість помилок, при неповному висвітленні питання, нечіткому поясненні. Відповідь нелогічна, непослідовна, представлено недостатній обсяг опрацьованих фондових документів або звіт оформлено без дотримання існуючих норм та правил. Студент здатний попереджувати помилкові дії.
50-59	E	3 (задовільно) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання посередні. У відповіді наявна значна кількість помилок, при неповному висвітленні питання, нечіткому поясненні. Відповідь нелогічна, непослідовна, представлено недостатній обсяг опрацьованих фондових документів або звіт оформлено без дотримання

			існуючих норм та правил.
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання не зараховано	Студент погано виконав поставлені перед ним завдання, не може пояснити основних понять, категорій. Відсутнє розуміння основних понять, уникнення захисту матеріалів практики або повна невідповідність суті відповіді студента змістові поставленого запитання.
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом не зараховано	Студент не виконав поставлених перед ним завдання, знання не продемонстровані.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз уроку /упоряд. Н.Мурашко.—К.: Шк. Світ, 2008.—128 с.
2. Васильчик В.Г. Кожен урок - незвичайний: Посібник для вчителя. - Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2003. - 196 с.
3. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки: Свобода вибору. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителя / А.О.Гін—13-е видання.—Х. : Вид. група «Основа», 2015.—112 с.
4. Дмитренко К.А. Звичайні форми роботи—новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. / К.А.Дмитренко, М.В. Коновалова, О.П. Семиволос, С.В. Бекетова. —Х. : Вид. група «Основа», 2018.—119 с.
5. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Надточна О.Д. Практикум з курсу „Економічна і соціальна географія світу". 10 клас. - Кам'янець-Подільський: Абетка, 2002. - 56 с.
6. Кобернік С.Г. та ін. Методика викладання географії в школі : Навчально-методичний посібник. К.: Стафед - 2. 2000. - 320 с.
7. Педагогічна та асистентська практика студентів-географів : навч.-метод. посібник / укладач: М.М. Лаврук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014.— 126 С.
8. Топузов О.М. Загальна методика навчання географії: Підручник [з грифом МОНМС України] /-К.: ДНВП «Картографія», 2012. – 512с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. http://www.intellect-invest.org.ua/ukr/ – Портал сучасних педагогічних ресурсів.
2. http://www.psyh.kiev.ua – Вісник психології і педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка)
3. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Київ.
4. Географія&Історія. Навчально-методичний сайт ПрАТ "Інститут передових технологій" – Режим доступу: http://www.osvitanet.com.ua
5. Інститут передових технологій. – Режим доступу: http://www.iat.kiev.ua/index.php?page_id=1&lang_id=3
6. Короткий тестологічний словник-довідник. [Електронний ресурс] / Упорядник Л. Т. Коваленко — К.: Грамота, 2008. — 160 с. (Серія «Словник») – Режим доступу: http://www.znannya.org
7. Лабораторія інтерактивних технологій навчання. – Режим доступу: http://sites.znu.edu.ua/interactiv.edu.lab/121.ukr.html